

BARCELONA PRODUCCIÓ 2022-23

JAUME CLOTET

NEW YWORK

CAT

11.10.22 - 08.01.23

- T'agrada la pintura?
- Home, més de dos pots m'embafen.

Saben aquell que és un tio que està rebotat. Emprenyat, més aviat. Perquè s'ha vist immers en una carrera professional que és, de fet, una cursa d'obstacles: ha de presentar-se a convocatòries *ad infinitum*, pagar el lloguer amb una moneda anomenada *visibilitat*, combinar-ho tot amb feines que sí que paguen les factures... Aquesta cursa d'obstacles requereix mantenir la constància i l'autoestima davant la competitivitat i les nombroses negatives que es reben en aquest flux imparabile. Marca els privilegis de qui té la capacitat econòmica o personal de suportar aquesta mena de condicions. I inevitablement comporta una situació d'esgotament personal en un context que no permet ximpleries, en què la resistència, i no la resiliència, és considerada l'eina principal: si no te'n surts, és perquè no ho intentes prou.

- N'estic tip! Un dia d'aquests ho engegaré tot a rodar.
- Oh, no! I com aguantarem l'equilibri?

Per acabar-ho d'adobar, aquesta persona sent, a més, que no encaixa ni aquí ni allà. Pertany al món de l'art, en què va formar-se? O al món de l'entreteniment, en què es projecta?

La seva crisi ve d'aquesta indefinició personal, de voler ser en un d'aquests mons però ets a l'altre, i a l'inrevés. De voler ser valorat en el camp de l'entreteniment, però sense complir-ne exactament les normes. De fer una comèdia que no pertany al món de l'entreteniment perquè té un estil més proper al món de l'art, encara que no acabi d'encaixar en certs estàndards del món de l'art. Si als factors estructurals hi sumes el tedi personal, i gairebé generacional, si hi afegeixes aquest afany d'obrir un espai propi entre l'art i la comèdia, si ho amaneixes tot amb les dificultats d'un context sempre en crisi, el resultat més temptador és la fugida.

- Què diu un cable a un altre cable?
- Sempre acabem per terra!

En una línia que segueix una certa tradició humorística en l'art, Jaume Clotet recull influències properes que van des

de Joan Brossa fins a Miguel Noguera, Bestué-Vives o Cris Blanco, però també es rastreja una tradició humorística més transdisciplinària i transgeogràfica, per dir-ho d'alguna manera, basada en l'absurd i els jocs de paraules, així com les noves tendències de la comèdia en territoris com el podcast o les xarxes socials. La seva pràctica artística s'establiria en un lloc indeterminat entre les arts visuals i escenicoperformatives, amb l'humor com a atmosfera, com en el projecte que codirigeix amb Alicia Garrido titulat *Cabaret Internet*. I, per descomptat, reconeix una mirada de desig a la tradició de la *stand-up comedy* estatunidenca.

“No hay Work en Nueva York” (Mecano, 1988)

Paradigma de l'èxit i el somni neoliberal, capital de la cultura hegemònica del món mundial, bressol d'arquetips d'èxit creatiu-comercial com Andy Warhol o Jerry Seinfeld, Nova York es defineix en aquest projecte com la meta, o gairebé la plataforma, l'escenari perfecte per desenvolupar-se com a comediant i obtenir per fi el reconeixement.

De tan recurrent, és gairebé lloc comú des del Renaixement: el creador, no prou valorat ni reconegut al seu lloc d'origen, mira cap a la cort, cap al lloc on es fan realitat els somnis, cap als centres de poder econòmic i simbòlic. En aquesta ingenuïtat neoliberal, segons la qual el teu èxit no ve mai determinat per factors externs, Nova York es presenta com l'escenari perfecte per buscar aquesta validació que l'artista no sent al seu lloc d'origen. El lloc on deixar enrere els fracassos, on finalment brillarà el talent i l'esforç individual sempre hi té recompensa.

- Perdoni, tenen llibres sobre el sentit del gust?
- Ho sento, de gustos no hi ha res escrit.

La proposta de Jaume Clotet, amb què s'obre el nou espai expositiu “Espai Rampa” de La Capella, és un monòleg instal·latiu en què l'artista desgrana aquest recorregut vital que l'ha dut a estar malhumorat i a voler anar-se'n a la meca de l'humor i del *show business*. És un relat que podrien repetir ben bé molts artistes sense canviar-ne més que unes comes. Tenir l'idealisme de voler dedicar-se a l'art o a l'espectacle, els alts i baixos del dia a dia, els referents però

també les autocomparacions, la paràlisi creativa i, finalment, la fugida cap endavant.

El Jaume recrea aquest monòleg a través d'una sèrie de peces-acudit, de gags visuals, amb el seu plantejament i el seu desenllaç. Com a bon còmic, mescla referents en diverses capes: els millors acudits dolents, una caricatura de la comèdia local, la mitologia clàssica, George Maciunas o Mary Poppins... L'humor es trasllada al material en si i a la seva disposició espacial, bigarradament kitsch, amb paper maixé, collages o petits objectes intervinguts. La producció no respon a uns acabats escultòrics polits o verços, sinó que fa pensar més en un decorat d'opereta, o en un carrer de les festes de Gràcia.

- Mira, una pedra preciosa.
- Però si és un maó!
- Bé, però a mi m'agrada...

Si bé aquí la fugida de Jaume Clotet passa per aquesta Nova York de postal, potser no cal anar tan lluny per trobar un horitzó desitjable rere els núvols. Des d'una òptica mercantilitzadora i a vegades des de la mateixa autocrítica, l'artista que no porta bé les exigències de la "carrera" professional o no compleix els estàndards és un fracassat i la seva obra sembla que no interessa a ningú. Però quan arriba l'esgotament i la sensació de paràlisi, és quan, potser, tens prou llibertat per fer feines que no es fan ni per avançar en aquesta carrera, ni per encaixar en una disciplina o context. Aquí és quan trobes una manera i un lloc per abocar-hi la frustració i transformar la ràbia en humor, aquesta estratègia magnífica de supervivència. I què passa si les feines que canalitzen aquest malestar tenen forma d'acudits dolents, crits d'atipament, cansament i mal humor. I què passa si, en comptes de voler arribar a la meta aquella que diuen que és al final de la cursa, decidim que la nostra veu sigui tan absurda com aquest sistema absurd, que no mereix més esforç que el disbarat mateix. I què passa si no ets del tot artista ni còmic, sinó una conjunció afortunada de tots dos. Al final, cadascú decideix on és la seva Nova York.